

tudi interesov Italije. Zaradi izboljšanje odnosov med Jugoslavijo in Italijo na eni strani ter med Turčijo in Italijo na drugi strani, se pričakuje, da bodo zunanji ministri držav Balkanskega sporazuma to novo stanje podrobno obravnavali in postavili najbrž nove temelje, da se odnosi z Italijo še poboljšajo.

Na prvi seji zunanjih ministrov Balkanskega sporazuma je govoril tudi turški zun. minister Ružd. Aras, ki je izčrpno razložil pomen in obseg italijansko-turškega sporazuma, na podlagi zadnjih razgovorov med njim in italijanskim zun. ministrom Cianom v Milanu.

minister izrazil misljenje, da zadnji Francovi uspehi kažejo, da je njegov položaj dosti močnejši, kakor položaj njegovih nasprotnikov. Zato nap, da se bo strahovita državljanska vojna končala kmalu z zmago pravičnosti in humanitarnosti.

Te izjave, ki jih italijansko časopisje ponatiskuje, so važne, ker kažejo v nekaterih podrobnostih pravo smer angleške politike in v vseh vprašanjih, ki danes zanimajo in razburjajo Evropo. Predvsem je zanimivo njegovo misljenje glede zmage v Španiji.

vanje. Ne zanima me to, ali mi prodiramo proti Almeriji, vem samo to, da bo Almerija padla, kakor je padla Malaga.«

Bukaresta, 10. febr. m. Včeraj je bil tukaj pogreb dveh častnikov romunske železne garde, ki sta padla pred Madridom, bojujoč se na strani generala Franca. Pogreba se je udeležila velika množica ljudi, zlasti pa je opaženo, da so se pogrebu udeležili tudi poslaniki šestih tujih držav, med njimi nemški, poljski, italijanski ter bivši španski poslanik in sedaj poslanik Francove vlade v Burgozu. Pogreba se je udeležil tudi posebni odposlanec nemških narodnih socialistov, ki je spremeljal krsto tudi v času prevoza proti Nemčije v domovino.

stal plenurnarodne skupščine ter bo sprejel trditev konvencije, ki jih je vlada predložila v razpravo. Predložila se bodo tudi poročila večine in manjšine o razpravah finančnega odbora o osnutku državnega proračuna. Na jutrišnji seji skupščine pa se bo pričel osnutek proračuna tudi razpravljati. Otvoritvi seje bo v imenu vlade prisostvoval tudi finančni minister dr. Dušan Letica in podal obširno poročilo o smernicah proračuna in o gospodarski politiki vlade. Proračunska debata ugotoviti dolga, ker se je baje že priglasilo nad 200 govorikov.

Sevilja, 16. febr. AA. Havas: General Queipo de Llano je prišel iz Malage in rekel na radiju: Pravkar prihaja iz Malage in nikdar ne bom pozabil, kar sem videl po ulicah in cestah. Ceste so pokrite s trupli moških, žena in otrok v strašnem stanju.« Govorec o vojnih operacijah je general rekel: »Vladne izjave pravijo, da so ustavili naše napredovanje.

deti po katastrofi reke Mississippi.

Zasedanje banskega sveta

Ljubljana, 16. februarja.

V nadaljevanju včerajšnjega zasedanja banskega sveta je sledilo po ekspoziciji bana gosp. dr. Natlačena poročilo občega oddelka banske uprave, ki ga je podal načelnik oddelka gosp. dr. Vilko Pfeifer.

Iz tega ekspozicije je razvidno, da se je povečalo število pragmatičnih mest, kakor osebni izdatki sploh, kjer gre predvsem za kmetijski in tehnični oddelek, ki s svojimi močmi ne more zmagovati več sedanjih, izredno naraslih del. Delno je povzročila zvišanje izdatkov tudi sprememba uredbe o službenem razmerju zdravnikov združenih zdravstvenih občin. Ker potni in selitveni stroški niso zadostovali, se je morala tudi ta postavka povečati. Med upravnimi stroški je velika postavka 400.000 Din, katero mora banovina plačevati za najemnine za svoje uradne prostore. Glede podpiranja brezposelnih inteligentov iz bednostnega sklada je izjavil, da je banovina podpirala 117 brezposelnih inteligentov. Dočim so v prejšnjih letih znašale podpore povprečno le 300 dinarjev, so bile sedaj zvišane primerno izobrazbi in socialnim potrebam. Sedaj se dodeljuje absolutno visokih 800—1000, srednjih 600—800 in nepopolne srednje šole 400 Din mesečno. Do konca leta 1936-37 bo potrjenih za brezposelne inteligente 783.000 Din.

Sledilo je poročilo o elektrifikaciji in Kranjskih deželnih elektrarnah; poročilo je podal svetnik g. inž. Rueh. Iz poročila se vidi, kako zanimanje za elektriko raste tudi v tistih krajih, ki še do nedavna niso kazali za elektriko in elektrifikacijo nobenega pravega razumevanja. Iz podrobne statistike posnemamo, da ima Slovenija 758 elektrarn s 160.210 k. s. pogonske sile. Poročilo se ni omejilo samo na območje KDE, marveč se ozira tudi na področja ostalih elektrarn, tako da predstavlja poročilo nekako celotno sliko elektrifikacijskega problema v naši banovini.

Nato se je razvila k obema poročiloma debata, v katero so posegli gg. dr. Adlešič, dr. Leskovar, Tratnik, Steblovnik, Zorenč, Planina, dr. Miller, dr. Sajovic, Vebler, Arnež, Bitnar, Zupanc, Škrabec, Bajlec, Anžič in Stuhlec.

Popoldansko zasedanje

Pri popoldanskem zasedanju je bilo na dnevnem redu poročilo upravnega oddelka, ki ga je prečital načelnik oddelka g. dr. Hubad. Sporocil je precejšnjo redkost, da je namreč prihranil kredit, ki je bil določen za reševanje sporov zaradi komasacije občin. Ker pri prekomasaciji ni bilo nobenih sporov, ni bilo treba na lieu mesta nobene komisije in je tako ostal kredit neizrabljen. Pač je pa izbrpan kredit za popravilo cerkva, ker so bile potrebe izredno velike in jih banska uprava ni mogla.

Oblasti so ostro nastopile proti konkubinatom. Enako sedaj iščejo rešitev ciganskega vprašanja. Ciganov je v dravski banovini 1500, od teh največ v Prekmurju in na Dolenjskem. Cigani bodo nastanjeni v določenih krajih, prehod iz enega kraja v drugega in pa dohod iz savske banovine jim bo prepovedan. Banska uprava se bo zanimala tudi za pobijanje delomarnosti, ki so za mesto in za podeželje prava nadležja.

Pristojna varnostna oblastva so lani poslovala v 21.712 slučajih, torej v približno 3000 slučajih manj, kakor l. 1935. Lani je bilo v Sloveniji 78 umorov in ubojev v primeri z 91 l. 1935, dalje 19 detomorov, 2 težki telesni poškodb (l. 1935 724), 213 požigov (176), 7712 tatvin (7470) in 79 ropov (62). Goljufij je bilo 798 (868), samoumorov 248 (161), smrtnih nesreč pa 259 (241). Rastejo torej požigi in pa samoumori, kar je neugoden pojav.

Lani je bilo v vsej Sloveniji mnogo manj zabav, kakor prejšnja leta.

L. 1936 je bilo v znamenju delavskega gibanja, ki se je v splošnem končalo za delavstvo ugodno ter je imelo konec l. 1936 32.000 delavcev urejene svoje odnose s kolektivnimi pogodbami.

Orožnih listov med prebivalstvom je bilo za 25.512 kosov raznega orožja, dovoljenj za posest orožja pa za 10.599 kosov.

Velik je tudi mednarodni promet. Samo čez Rakek je dopotovalo in odpotovalo po železnici 167.621 potnikov.

Motornih vozil je bilo v Sloveniji v l. 1936 registriranih: 1895 potniških avtomobilov, 768 tovornih avtomobilov, motornih koles pa 1340; skupno 4003. Dvokoles je bilo registriranih nad 85.000.

Po poročilu načelnika dr. Hubada o delu upravnega odseka se je razvila zelo živahna debata. Pri debati so govorili gg. Tratnik, dr. Sabothy, Anžič, dr. Vidic, dr. Adlešič, dr. Jereb, Majersič, Bačič in Janžekovič. Po debati je bilo zasedanje pozno zvečer zaključeno.

Današnje zasedanje

se je začelo ob osmih. Na vrsti je bil referat Kmetijskega oddelka

Ovire za razvoj kmetijstva

Kmetijsko gospodarstvo se v preteklem proračunskem letu v Sloveniji ni moglo ugodno razvijati. Nizke cene kmetijskih pridelkov, pomanjkanje ali slaba organizacija notranjega in zunanjega trga, pomanjkanje denarja in kmetijskega kredita, ter razne uime — posebno toča in peronospora —, ki so v nekaterih pokrajinah uničile skoraj ves pridelek, so močno ovirale napredek kmetijskega gospodarstva.

Iz teh razlogov je kraljevska banska uprava priporočala kmetovalcem predvsem ona dela, ki jih more kmet brez večjih investicij opraviti, ki pa po svojem bistvu vplivajo na izboljšanje kmetijskega gospodarstva. Tako je kraljevska banska uprava posvečala posebno pažnjo pridelovanju in nabavi dobrega semenskega blaga in vzreji ter preskrbi dobre plemenske živine.

Banska uprava je kupila posestvo pri Begunjah, kjer bo ustanovila gorenjsko kmetijsko šolo, dogradila je internatsko poslopje pri kmetijski šoli v Rakitčanu, povečala je z nakupom Racerdvora posestvo vinarske in sadjarske šole v Mariboru in je prispevala k zgradbi kmetijske poskusne in kontrolne postaje v Ljubljani.

Kmetijska izobrazba

Kmetijski pouk se je raztezal v dve smeri: na eni strani se je s strokovnimi predavanji in tečajih, s poukom na kmečkih in gospodinskih nadaljevalnih šolah, v potovalnih gospodinskih tečajih in v strokovnih kmetijskih šolah širilo in dopolnjevalo strokovno znanje kmečkih ljudi od 16. leta naprej, na drugi strani se je pa pri predavanjih, tečajih in v vseh vrstah strokovnih šol budila tudi kmečka zavest.

Tudi radio-oddajne postaje se je posluževal kmetijski oddelek, da dviga strokovno izobrazbo in stanovsko zavest kmečkega človeka. Do novega leta je bilo vsako nedeljo v kmetijski uri strokovno predavanje, od novega leta dalje se je pa

kmetijska ura znatno preuredila, poživila in dopolnila. Došli dopisi iz kmečkih vrst pričajo, da je ta preureditev naletela na veliko odobravanje.

Kmetijsko in gospodinsko nadaljevalne šole so se v šolskem letu 1936-37 smoteno širile v obmejnih in v gospodarsko manj razvitih krajih, posebno v Prekmurju, v Mežiški dolini in na Koroškem. S svojim vzgojnim vplivom in s sistematičnim poukom so pritegnile te šole k naprednemu kmetovanju kmetoslovcem mladine malega kmeta, ki nima ne prilike in ne sredstev, da bi se mogla v strokovnih kmetijskih šolah in gospodinskih šolah temeljito pripraviti na svoje poklicno delo.

V šolskem letu 1936-37 je kr. banska uprava na novo osnovala 32 šol, tako da je sedaj skupno število vseh kmetijsko- in gospodinsko-nadaljevalnih šol, ki jih je ustanovila kr. banska uprava, naraslo na 327. Radi omejenih denarnih sredstev je v šolskem letu 1936-37 delovalo 109 nadaljevalnih šol, in sicer 69 kmetijsko- in 40 gospodinsko-nadaljevalnih šol. Te šole je obiskovalo 2778 rednih učencev in učenek. Posebno važna kmetijska predavanja je poslušalo še okoli 7000 izrednih poslušalcev, tako da je v šolskem letu 1936-37 zajelo nadaljevalno šolstvo nad 9500 odrasle kmetijske mladine. Na teh šolah je delovalo 116 rednih in 60 izrednih, skupaj 176 učnih moči, in sicer učiteljsko, sreski kmetijski referenti, duhovniki, zdravniki, veterinarji, šumarji in absolventi kmetijskih šol.

Tudi s kmetijskimi in gospodinskimi razstavami, ki so upoštevale krajevne gospodarske razmere, pa obenem tudi duhovni razvoj kmetstva v domačem kraju, so nadaljevalne šole poleg napredka v kmetijstvu pospeševale še smisel za kmetoslovske kulture. Takih razstav je bilo 42.

Kmetijske ustanove in zavodi

V zvezi s kmetijsko izobrazbo se morajo omeniti nekatere važne preosnove in ustanovitve kmetijskih zavodov in ustanov.

Kmetijska šola v Rakitčanu pri Murski Soboti je dobila to leto novo internatsko poslopje, tako da bo mogel biti tudi ta kmetijski zavod to jesen izročen svojemu pravemu namenu. Velik predel obmejnega severnega dela banovine bo dobil tako svojo kmetijsko šolo, ki jo je toliko let želel in zahteval, pa tudi nujno potreboval.

Kakor je potrebna kmetijska šola za Mursko polje in Prekmurje, tako je potrebna tudi kmetijska šola za Gorenjsko in kraje s popolnim ali delnim planinskim gospodarstvom od Prevalj pa do Bohinja in Kranjske gore. Banska uprava je hotela ugoditi dolgoletni zahtevi po gorenjski kmetijski šoli. Po tehtnem premisleku je kupila banovina znano Šturmovo posestvo v Poljčah pri Begunjah na Gorenjskem. To posestvo bo po primerni preureditvi zelo primerno za ustanovitev gorenjske kmetijske šole.

Posestvo mariborske vinarske in sadjarske šole, ki je bila ustanovljena pred 65. leti, se je znašlo radi razvoja mariborskega mesta sredi mesta in je bila tako šola ogrožena v svojem obstoju. Da reši to šolo, da pa tudi ne ovira razvoja mesta Maribora, se je odločila banska uprava za nakup posestva Racerdvora poleg vinarske in sadjarske šole. Po tem banovino zelo ugodnem nakupu tega posestva, se mora reči, da je zagotovljen za dolgo dobo obstoj vinarske in sadjarske šole v Mariboru, ki se bo mogla še bolj razviti in delati še bolj skladno za koristi našega kmeta. Nakup sam pa je bil izvršen tako, da ta nakup niti malo ne bo obremenil banovinskega proračuna.

V tem proračunskem letu je bil položen tudi temeljni kamen za zgradbo kmetijske poskusne in kontrolne postaje v Ljubljani. Potrebno stavbišče je dala na razpolago mestna občina ljubljanska. K stroškom zgradbe je prispevalo ministrstvo za kmetijstvo 320.000 Din, banska uprava pa 100.000 Din. Stavba sama je že pod streho in bo tako tudi ta važna kmetijska ustanova dobila svoje lastne prostore.

Ena najvažnejših sprememb, ki bo gotovo zelo dalekosežno vplivala na razvoj konjereje v Sloveniji, je premetenje banovinske žrebarne s Sela pri Ljubljani na Ponoviče pri Litiji. S tem je bilo doseženo dvoje: žrebarna na Selu ni imela nikakega posestva in je morala vse svoje potrebe kriti z direktnim nakupom, kar je zelo podražilo obrat. Žrebari niso bili izkoriščeni v času neplemenilne sezone. Na banovinskem posestvu Ponoviče pri Litiji je bilo deško vzgajališče, ki tudi ni moglo doseči svojega namena v polni meri. Zato je bila začetkom julija 1936 premeščena žrebarna na Selu na banovinsko posestvo Ponoviče, prejšnjo zgradbo na Selu pa je prevzela po primerni adaptaciji uprava deškega vzgajališča, ki se je preselila tako s Ponovič v Ljubljano.

Ministrstvo za kmetijstvo je prevzelo na svoj proračun tudi mlekarstvo šole v Školji Loki. S tem je tej šoli zagotovljen obstoj in razvoj, banovinski proračun pa je zopet razbremenjen.

Poljedelstvo

Pri pospeševanju poljedelstva naše banovine se je največ delalo na preskrbi kmetijskega ljudstva z dobrim semenskim blagom. Ta preskrba je obsegala dve akciji.

Po eni strani je kmetijski oddelek skušal čim bolj razširiti med kmetovalci prvovrstno semensko blago, in sicer seme žitnih vrst, ki izvira iz semenogojne postaje v Bellinčih, ter krompir, ki ga je kmetijski oddelek odkupil od kmetovalcev, ki pridelujejo pristne domače sorte. Kraljevska banska uprava je razdelila med kmetovalce, ki so se prijavili za dodelitev zboljšane semena iz vseh krajev banovine, skupno 568 q pšenice, 245 q rži in 470 q krompirja. Dodeljeno je bilo samo seme iz posevkov oziroma nasadov, ki so bili že na njimi pregledani od Osrednje komisije za semenogojstvo.

Pridelovanje krme, ki je prvi pogoj za zboljšanje naše živinoreje, se je pospeševalo v kvantitativnem in kvalitativnem oziru z širjenjem zanimanja za umetna travnišča in s poukom na travniških tečajih. V št. Jurju ob južni železnici se je vršil v mesecu maju enoletenski tečaj za travniške pomočnike, ki se ga je udeležilo 35 kmetijskih mladeničev iz vseh okrajev banovine. Poleg tega se je vršil še specialni travniški tečaj na Brezovici pri Ljubljani. Za negovanje travniške ruše je bilo razdeljeno po polovici ceni 100 travniških bran, nabavljenih večinoma pri domačih podeželskih obrtnikih. Da bi se bolj razširilo praktično znanje o vrednosti umetnih travnišč in o načinu njih naprave, se je razdelilo po znižani ceni 5390 kilogramov travnega semena in 21.500 kg umetnih gnojil. S tem je bilo na novo napravljenih 112 ha umetnih travnikov.

Kraljevska banska uprava je, zavedajoč se velikega pomena pašništva in planšarstva za vzrejo plemenske živine, prispevala k melioraciji planine agrarne skupnosti »Mošenjske planine« na Jelovici, srenjskega pašnika v Podlomu in paš-

nikov v Župeči vasi na Dolenjskem. Poleg tega je nakažala botaničnemu vrtu univerze v Ljubljani denarno podporo v svrhu raziskovanja planinskih trav. Ta raziskovanja imajo namen predvsem točno ugotoviti, katere vrste trav uspevajo na naših planinah in v kakšnih asociacijah (zdrubah) nastopajo pri nas ter obenem dognati najugodnejše pogoje za njih uspevanja. To bi bila obenem prva podlaga za smoteno in urejeno pridelovanje semena planinskih trav.

Hmeljarstvu je bila v tekočem proračunu namenjena vsota 20.000 Din, ki se je uporabila za dotacijo minulo leto ustanovljene hmeljske komisije ter za podpore hmeljarskim organizacijam.

Zivinoreja

Glavno pospeševalno delo pri živinoreji se je nanašalo predvsem na selekcijo in izvajanje akcij v smislu zakona o pospeševanju živinoreje iz leta 1929.

Predvsem je kraljevska banska uprava skrbela za dobre plemenske bibe. Zivinorejskim organizacijam se je omogočal nakup potrebnih bikov s prispevki banske uprave, tako da so organizacije plačale samo 2.50 Din za kg. Siromašnim občinam so se pa priznavali prispevki 1/3 nabavne cene.

Za izboljšanje naše svinjereje je banska uprava nabavila iz letošnjega proračuna 200 plemenskih mrjaščkov iz priznanih rejalskih središč ter jih je dodelila posameznim rejcem po 4 Din za kg. Cena za te plemenske mrjaške je bila od 4—14 Din za kg v starosti treh do pet mesecev. Skupno

je prispevala ban. uprava za plemenske mrjaške nad 80.000 Din.

Zaradi dobrih lastnosti rjave štajerske kokoši, ki je najbolj primerna za naše kmetije, se izvaja že več let akcija za razdelitev valilnih jaje spomladi ter plemenskih petelinov in kokoši v jeseni, vse po znižani ceni. Čeprav je bila ta akcija bolj propagandnega značaja, vendar so uspehi že vidni.

Kraljevska banska uprava je začela sistematično pospeševati ovčerejo. Pomladi je razdelila po znižani ceni 340 plemenskih ovnov in ovac jezersko-solčavske pasme. Naročniki so plačali za ovne 1 Din po kg, za ovce pa polovico kupne cene.

Konjereji je banska uprava letošnje leto posvetila mnogo več pozornosti, kakor prejšnja leta. Pričela se je izvajati selekcija konj in so je v ta namen izbralo, popisalo in žigosalo že 238 plemenskih kobil. To akcijo vodi banska uprava skupno s konjerskim društvom. Da bi se vzbudil interes za čim boljše konjerejo, je priredila kraljevska banska uprava premovalje konj, ki se je letošnje leto vršilo na desetih krajih.

Mlekarstvo nudi tudi pri današnji nizki ceni mleka in pri neorganiziranem mlečnem trgu skromen, pa zato stalen vir dohodkov našemu kmetu. Zavedajoč se tega dejstva, je kraljevska banska uprava svoje delovanje usmerila k večji dobičkonosti mlekarstva s tem, da je delovala na izboljšanje proizvodnje in povečanju konzuma mleka in mlečnih izdelkov. Z malimi krediti, ki so bili na razpolago, je banska uprava podprla propagando za večjo potrošnjo mleka, prispevala je k sanaciji onih mlekarov, ki so zašle v težkočje; dajala podpore za preureditev mlekarov, za restavracijo starih in nabavo novih strojev, toda le onih mlekarov, ki so se s svojim delovanjem pokazale življenja zmožne.

(Nadaljevanje na prvi strani).

Klasično remek-delo slavnega Viktorja Hugo-ja v večdelniku:

NESREČNIKI
(Les Misérables) HARRY BAUR

Pred mariborskim malim senatom

Maribor, 15. februarja.

Strahovi apake kotline

so sedeli danes dopoldne na zatožni klopi pred mariborskim malim senatom. Bili so to 26-letni Stanislav Kralj iz Ihove, 28-letni Vincenc Markež iz Ihove ter 27-letni Ludvik Zlamber od Sv. Benedikta. Obtožnica jim očita pisano vrsto tatvin, ki so jih izvedli v času od maja 1935 do januarja 1936 v Apaški kotlini. Kralj in Markež imata dokazanih vsak po 19 tatvin, Zlamber pa dve taki pregrehi. Kradli so na veliko karkoli jim je prišlo pod dolge prste. Vdirali so v zidanice ter kradli vino, odnašali so suho meso iz dimnic, odpeljali vozove iz kolarnice, volovske in konjske vprege, kradli perutnino, obleko, kruh, živež, orodje, žganje, sadje, usnje, skratka sploh vse, za kar se je nudila ugodna prilika. Bili so pravecni strah kmetov v Apaški kotlini. Sedaj se je ta strah umaknil začasno za zidovje kaznilnice. Kralj je dobil 2 leti strogega zapor, 4 leta izgube častnih pravic, Markež 1 leto in 8 mesecev strogega zapor in prav tako izgubo častnih pravic za 4 leta, Zlamber pa 3 mesece strogega zapor, pogojno na 3 leta.

Dolga in polna trpljenja je bila pot do sreče, pot ki jo je hodila mlada violinistka **Helena Galli**. Njen pestri življenjski roman opisuje prekrasni film

Helena
Pride v kino SLOGA!

Film, ki je mnogo lepši od nepozabne »Regine«! »Sence preteklosti«. **LUISE ULLRICH, GUSTAV DIESL.**

Predavanje naših planincev o švicarskih gorah

Ljubljana, 16. februarja.

Prav posebne vrste užitek sta snoči pripravila svojim planinskim tovarišem in prijateljem gora predavatelja gg. Kopinšek in Avčin v dvorani Delavske zbornice. Številne poslušalce sta za trenutek popeljala prav po mlakarskih s seboj na ledenike švicarskih grebenov in na strme zlizane skale granitnega Matterhorna.

Ze davno je bila želja tudi naših slovenskih planincev, da poizkusijo svoje zmožnosti in so tudi kaj novega nauče na še kakšnih drugih večjih ekspedicijah izven naše domovine, kakor to delajo že leta in leta drugi narodi. Pri tem je treba poudariti, da odhajajo na takšne planinske ekspedicije posebno zastopniki onih narodnosti, kjer je za te vrste šport več razumevanja in kjer se to razumevanje kaže tudi v denarnih podporah. Čeprav si pri naših s nismo mogli privoščiti kaj podobnega, kar je za Angleže, Nemce, Amerikance ali tudi Francoze tako rekoč že skoraj tradicija, namreč, pošiljanje svojih planinskih ekspedicij na vrhove na kateremkoli koncu sveta, tudi na najvišje. Vendar pa se je tudi pri nas pokazalo preteklo leto, da končno tudi ni vse samo denarna podpora, čeprav je tudi eden od prvih pogojev za lepe uspehe, kakor si jih leto za leto zapisujejo drugi narodi, pač pa v prvi vrsti hrepenenje po vsem tistem, kar pravemu planincu pomaga vzpenjati trudni korak po nebotičnih strminah, doživeti, ki napravlja iz slabotnega človeka kremenit značaj, moža neupogljive volje, pa tudi rodoljuba, ki hoče ponesti sloves svoje domovine s ponosom v svet, ki naš narod še tako malo pozna, mi pa njega.

Naši planinci še niso imeli prilike, da bi si napisali svoje ime v himalajske strmine — toliko ga je na žalost moralo zapisati s krvjo —, te gore so za nas še predalet, ker nimamo sredstev. Zadnje leto se je znašlo na tem najvišjem gorovju na zemlji kar pet različnih ekspedicij: nemška, angleška, ameriška, francoska in japonska. Poljaki so napravili večjo planinsko pot skupno z Amerikanci v ameriške Ande. Slovenci pa smo s trdnjo voljo, da nočemo biti prav med zadnjimi, le prišli lanske leto tudi preko meja naših Julijskih in Kamniških planin — v Svico. Toda, poudariti je treba, da to ni bilo malo. Ta naša ekspedicija se je tam razdelila v dve skupini, lahko bi rekli na štajersko in kranjsko. Ti dve skupini sta v kratkem času »podirli« nč manj kot 10 švicarskih vrhov, od katerih jih je visokih nad 4000 m.

Predavatelja gg. Kopinšek in Avčin sta nas snoči popeljala na te vrhove in v zelo posrečeno duhovitem potopisu pokazala vso prelest ostrih vrhov Matterhorna in drugih »hornov«, ki sta jih poleg ostalih članov ekspedicije prvič — kot za večjo preizkušnjo — našla v snegu, čeprav je bilo to v avgustu. Ti naši plezalci so želi, vsaj za naše razmere, nepričakovane uspehe, poleg tega pa je še močno pritegnila sreča, da je vsa njihova pot potekala brez večjih, žalostnih nezdov, in to v letu, ko so v Zermattu pod Matterhornom neprestano peli mrtvaški zvonovi za najbolj preizkušenimi gorskimi vodniki, ki jim je bila ta švicarska svetla in mrzla piramida malenkost in — vse.

Predavatelja sta poudarila tudi, da je upravičeno imeti vendar nekaj optimizma za bodoče. Ze prvi poizkusi so pokazali, da nismo med zadnjimi v tem pogledu in da je treba le po vsej možnosti najti še drugih prilik in tudi — sredstev. Treba je tudi že enkrat, da nam o teh tujih planinah govorijo domači predavatelji, da ne bomo vedno poslušali samo tujce.

Predavanje je trajalo ob prikazovanju krasnih posnetkov s teh švicarskih gorah še čez 10 uro, vendar se ni zdelo prav nič, da je dolgočasno ali celo mučno. Prijatelji gora so topot res prišli na svoj račun.

2600 kovinarjev brez kolektivne pogodbe

Ljubljana, 15. febr.

Danes zvečer so se zaključila pogajanja za novo kolektivno pogodbo pri Kranjski industrijski družbi. Obe stranki sta se pogajale nad en mesec in je bil dosežen sporazum v mnogih točkah tako da je upati, da ne bo prišlo do brezposelnosti stanja. Na današnji razpravi so bili obojestransko stavljeni končni predlogi. Ker stranki nista mogli popustiti v nekaterih točkah, so se pogajanja zaključila brez podpisa pogodbe in prehača tako 2600 delavcev v brezposelnostno stanje. Kranjska industrijska družba je stavila še zadnji rok do 22. t. m., da delavske delegacije premislijo in odločijo za podpis. Ker se je med pogajanja doseglo za delavstvo nekaj važnih pridobitev v primeri s prvotnim predlogom, je upati, da bodo te prednosti upošteevane in da bo končno le prišlo do podpisa.

Avtomobilske ceste Italija - Nemčija

Ob priliki zadnjih pogajanj med Nemčijo in Avstrijo na Dunaju so se razširile vesti, da se je ob tej priliki govorilo o graditvi novih avtomobilskih cest preko Avstrije, ki bi bile nekak podaljšek nemških tovrstnih cest. Te vesti so že takoj po teh pogajanjih zanimali kot popolnoma neresnične in neosnovane. Kljub vsem demantiranjem pa se je sedaj naknadno moglo ugotoviti, da so Nemci vsaj v neki meri dosegli svoj namen, vsaj posredno. Dosedaj so se na Avstrijskem upirali nameriti, da bi gradili avtomobilske ceste zaradi tega, ker so avstrijske oblasti stale na stališču, da avtomobilski promet pri njih še ni tako velik, da bi bilo zato potrebno graditi kar posebne avtomobil. ceste. Poleg tega pa je obstojal še drug razlog proti graditvi avtomobilskih cest, in to je dejstvo, da so konec koncev avtomobilske ceste poleg velikega turističnega pomena tudi zelo važne v vojaškem oziru. Avstrija se je v zadnjem času predvsem prizadevala, da ne bi pri vojaških načrtih svojih sosedov igrala preveč vidno vlogo.

Zato je tudi razumljivo, da se pri graditvi novih cest Avstriji niso potoževali prav posebno za to, da bi bile te ceste takšne, kakršne zahteva sodobna strategija. Večina onih cest, ki jih danes v Avstriji grade, so nekako mešanega tipa. Tak značaj ima med drugimi tudi cesta, katere vodi do Velikega Kleka in je ena najlepših alpskih cest sploh, dalje pot preko prelaza Paka v bližini naše meje, obe ti dve cesti, čeprav se jima ne more odrediti velik pomen v vojaškem oziru, imata bolj mešan značaj. O cesti, ki vodi preko prelaza Paka, se pač ne more trditi, da bi imela na sebi kaj dosti takšnega, kar zahteva moderna strategija.

Dunajski listi so prinesli čisto kratko uradno notico, ki pravi, da je avstrijski kancler Schuschnigg sprejel italijanskega senatorja Puricellija, človeka, ki gradi italijanske mreže avtomobilskih cest, in da mu je ta predložil svoj načrt o priključitvi Avstrije v zvezo avtomobilskih cest Rim-Berlin. V omenjenem poročilu ni niti besedice o tem, kakšen je bil sklep o tem vprašanju, oziroma o tem osnutku. Tudi o tem ni ničesar zapisanega, kdo bi gradil te ceste, ali bi jih gradila avstrijska podjetja in avstrijski delavci, ali pa kdo drugi. To je namreč ono vprašanje, ki je bilo kar naprej na dnevnem redu pri zadnjih pogajanjih med Nemčijo in Avstrijo za priključitev Avstrije v to cestno omrežje.

Italijanski senator Puricelli je bil vse bolj gostobeseden, kar se tiče tega vprašanja. V nekem listu je bila graditev omenjenih cest prikazana na način, kakor da je to že gotova stvar. V tem poročilu je bil naravnost podan že kar ves načrt, kako in kje se bodo te ceste gradile. Kakor je razvidno iz njegove objavljene izjave, bo on v najkrajšem času že kar poslal v Avstrijo svoje inženjerje, da natančno prouče svet, po katerem bodo tekla te ceste, posebno ona, ki bo vezala Brenner in Mittenwald. Ta cesta bi predstavljala najkrajšo pot med severom in jugom, oziroma med Nemčijo in Italijo. Dolžina te avtomobilske ceste bi bila 73 km. Italijanska cesta bi nato vodila preko Verone in Florence do Rima, podaljšek v Nemčiji pa bi šel preko Garmischa, Münchena, Frankfurta do Brlina.

Senator Puricelli pa se ne zadovolji samo s to ceto. V isti svoji izjavi je dal nekaj podatkov tudi o tem, kako namerava napraviti načrte za avtomobilske ceste v Avstriji. Ta načrt napoveduje graditev ceste, ki bi vodila od Salzburga do Dunaja, nato pa nazaj na jug preko Graza do Beljaka na Koroškem, kjer bi se sešla s cesto, ki vodi preko Velikega Kleka. Da ima ta cesta posebno velik vojaški značaj, tega ni treba posebej poudarjati in dokazovati.

Nove avstrijske avtomobilske ceste bi bile vse-kakor zgrajene čisto po italijanskem vzorcu. Široke bi bile 16 m in iz betona. Nemške ceste so še precej širše, do 24 m. Da v Avstriji ne bodo

Vsebina filma „Nesrečniki“

Prvi socialni roman, ki je z njim obogatil svetovno književnost francoski pisatelj Viktor Hugo pred nekoliko sto leti, je bil tisti, iz katerega je vzeta snov filma „Nesrečniki“. Snov je tako obširna, da je zajeta v dva dela, od katerih tvori vsak lepo zaključeno celoto, ne da bi se človeku, ki gleda prvi del na platnu, zdelo, da kaj manjka, ali da ni pravega konca.

Učinkoviti nauki škofa Myriela

Vsebina prvega dela je nekako tale:

Jean Valjean je nekoč ukradel kos kruha in je bil zato obsojen na pet let roboje. Štirikrat je poskušal, da bi pobegnil, toda to mu ni uspelo, temveč se je zaradi tega poizkusa njegova kazen

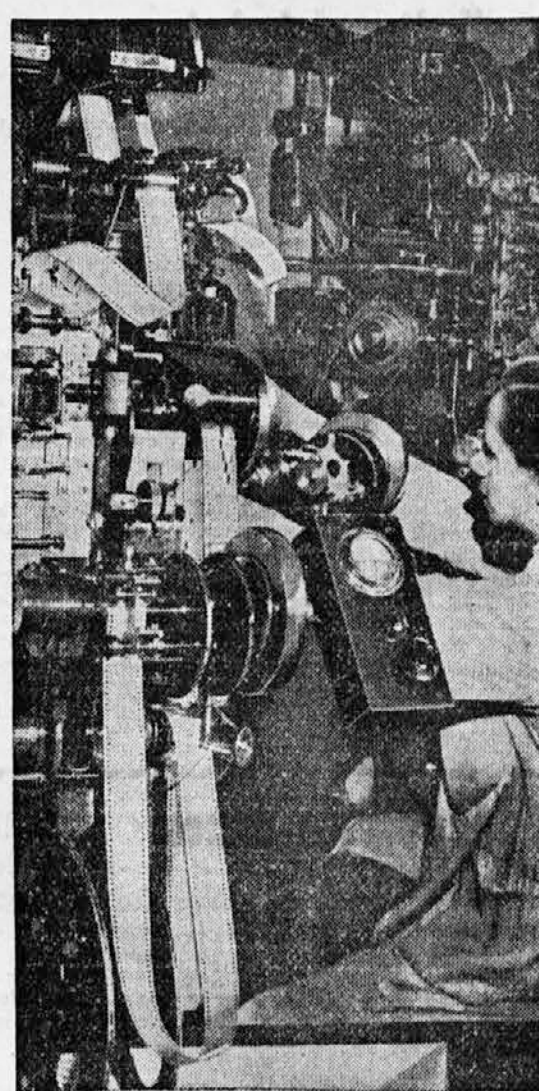
Harry Baur v filmu „Nesrečniki“.

samo še povečala, in sicer na celih 19 let. Ko je končno le prestal tudi to kazen, so mu v odpuščanju seveda dali zelo slabo izpričevalo, namreč, da je to človek silne telesne moči, zraven pa tudi nenavadno nevaren. Zato ni bilo nič čudno, da tega človeka ni hotel nihče sprejeti niti za denar, kajti priporočilo, ki ga je nosil s seboj, je bilo vse prej kakor dobro. Ves ogorčen, truden in lačen je Valjean prispel v mesto Digne, kjer se ga je usmilil plemeniti škof Myriel. Ta škof je poslopal z bivšim robljašem kot s svojim najboljšim prijateljem. Toda Jean Valjean je bil le že preveč dolgo v zaporu: Njegov značaj je pokvarjen. Dobrote, ki mu jih je izkazoval omenjeni škof, vrača na ta način, da se mu ponoti izmuzne iz njegove hiše in mu ukrade povrhu še dragoceno. Orožniki so takoj prijeli ubeglega Valjeana in ker so vedeli, da dragih reči ni mogel nikjer drugje dobiti kot pri škofu, pri katerem je stanoval zadnje čase, so ga takoj odvedli nazaj k njemu.

Tedaj se je škof Myriel zavzel za Valjeana ter dejal orožnikom, da on teh stvari ni ukradel, pač pa da mu jih je podaril sam, ko je videl, kako velik siromak je. Poleg tega, da mu je dal še dva svečnika, ki pa jih je Valjean pri njem še pozabil. Orožniki so na te škofove besede Valjeana res izpustili. Na Valjeana pa je ravnanje plemenitega škofa napravilo tako globok vtis, da

gradili tako širokih cest, ni dvoma, kajti svet, po katerem bi bile speljane po dosedanjih načrtih, je preveč težaven in neprikladen za takšne graditve. O tem, kdo bi finansiral vse te graditve, italijanski senator Puricelli ničesar ne pove. Toda, sodeč po pripombi, ki jo je stavil v svojo izjavo, da bodo šterenski položaj preštudirali italijanski inženjerji, se lahko že kar sklepa, da so se mero-dajni avstrijski krogi pomirili z dejstvom, da graditev omenjenih cest prepuste v roke inozemcem. To pa seveda ne bo izzvalo v krogih domačih avstrijskih podjetij posebnega navdušenja. Je pa to nezadovoljstvo tudi upravičeno, kajti avstrijska podjetja so se pri graditvi alpskih cest izkazala za zelo sposobna v tem svojem poslu.

Če res pride do graditve teh avtomobilskih cest in morda še kakšnih drugih v Avstriji, morda ne bo ravno brez pomena tudi za nas in za naš tujski promet. Treba bo samo uravnati smer in najti dovolj priključka na te avtomobilske ceste tudi od naše strani.

Stroj za kopiranje filmov.

Obvestila

Izpitni za zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnjakarske mojstre se bodo glede na objavo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani vsrili v drugi polovici meseca marca t. l. v Ljubljani. Obenem se bodo tedaj tudi vsrili izpitni o obzi izobrazbi in znanju. Prijave je vlagati na Zbornico za TOI v Ljubljani preko pristojnih obrtnih združenj do 25. febr. t. l. Vsak kandidat bo na svojo prijavo še posebej obveščen o pripustitvi k izpitu in o točnem roku pismenega in ustnega dela izpita. Vsa podrobna pojasnila glede prijave k izpitu dobijo kandidati pri pristojnih združenjih za zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnjakarske mojstre.

Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo, 17. t. m. bo predaval univ. prof. dr. France Veber: Naša doba — doba etike. Predavanje se bo vsrilo v mali dvorani Filharmoničnega društva (Kino Matica). Pričetek ob 20; vstopnine ni.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Podroben program ljubljanskih in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«. ki stane mesečno samo deset dinarjev.

Torek, 16. februarja: 12. Pesmi severnih Slovanov (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Čas, spored, obvestila — 13.15 Baletna glasba (Radijski orkester) — 14. Vreme, borza — 18. Pevski koncert gđe. Mire Gnušove, pri klavirju g. Marjan Lipovšek — 18.40 Dnevna sestavnost človeka in kultura (g. prof. Etbin Bojc) — 19. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 20. Naša snučenja v tujini (Hrvoje Macanović iz Zagreba) — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20.11. koncert Akademikarjevske pevskve kvinteta — 20.45 Kmečka godba, kmečki ples (vencok, plošče) — 21.10. Operni zvoki (Radijski orkester) — 22. Čas, vreme, poročila, spored — 23.15 Lahka glasba (Radijski orkester).

Drugi programi

Torek, 16. februarja. Belgrad: 19.50 Vučkovičeve skladbe — 20.30 Narodne pesmi — Zagreb: 20. Opera — Dunaj: 20. Koncert po željah — 22.20 Plavir — 23.05 Dunajska glasba — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba — 20.40 Komorni koncert — Rim-Bar: 21.30 Pihala — Praga: 19.10 Zabavni koncert — 20.15 Igra — 21.15 Simfonična pesnitev — Varšava: 19.20 Vojaška godba —

Trgovski pomočnik: »Gospod žef, prosim dajte mi en dan dopusta, rad bi se udeležil pogreba svoje tašče.«

Seč: »Da, da, tudi jaz bi se rad udeležil pogreba svoje tašče.«

M. Candie:

Vihar nad Kitajsko

Lepega jutra pa so vladni načelniki spet zasedli svoja mesta po ministrstvih, kar je nedvomno znamenje, da se je vrnila varnost in da se ni treba več bati ničesar. Pred mestnimi vrati se ni prikazala ne Čangova vojska, ne japonske čete.

Tisti večer sem bil povabljen v neko kitajsko rodbino. Hišna gospodinja, očarljiva ženska, uglajena in nežna, se mi približa vsa žareča v zmagoslavju. Njen l'čang iz črne svile je ob strani prerezan, da tu pa tam gleda izpod njega rumena koža. Skloni malo glavo, ki jo krase lesketajoči se lasje, kakor da so iz laka, in me vpraša:

»Ali se vam ne zdi čudovita ta mirnost in ta jasnost, ki jo je znalo prebivalstvo Pekinga ohraniti? Povejte mi, na kaj more upati Japonska spričo te spokojne sile štiristo milijonov podobnih duš?«

Jasno, brezbriznost je sila, s katero nikdar zadosti ne računamo. Ta moč, ki je v Evropi popolnoma nepoznana, jemlje resničnost vsem prerokbam in vsem načrtom, ki bi jih lahko delali na podlagi kitajskih dogodkov.

Čang Su Liang pa se sile ni pušal vnamar: pred tem ljudstvom ga je v Sangaju morala braniti in skrivati policija. To ljudstvo ga je klelo, poznalo je njegove slabosti in njegovo bojazljivost ter izdajstvo. Ni ga bilo človeka, ki bi ne vedel, da so ga v Italiji morali zapreti

v neki sanatorij, da so ga rešili zastrupljenja z opijem. Toda ali ni to za to ljudstvo postal tri leta pozneje narodni junak, ki je, ki bo rešil kitajsko zemljo tujega jarma? Ali ni to ljudstvo moralo tri leta pozneje, 1936, doživeti, da je ubežnik iz leta 1933 zaprl glasovitega maršala Čang Kaj Šeka in odločal o njegovi usodi?

General Mačanšan ali kaznovano junaštvo.

Maršal Čang Su Liang je nekega dne v svoji vili v Italiji sprejel generala Mačanšana, ki je bil ubog, bolan, izčrpan. To je bil general Ma, kakor mu pravijo Kitajci po domače. General Ma je eden izmed tistih tako redkih ljudi, na katere je Kitajski lahko ponosna.

Da se razumemo: general Ma je tudi izdal svojo domovino kake tri ali štirikrat. Toda ko je udarila ura za zadnji boj, je pa znal branniti domovino do zadnjega svojega moža, ji žrtvovati čast, moč, denar in zdravje.

Stari Ma se je bojeval že za rusko japonske vojne. Tedaj je bil poglavar solidno organizirane in povsod upoštevane roparske tolpe. Polagoma se mu je posrečilo ustvariti pravo armado, ki sicer ni bila tako številna, kakor tista, katero je imel stari general Čang, pač pa je bila močnejša od njegove zaradi hrabrosti ljudi, ki so jo tvorili: to so bili stari bojevniki, ki so poskušali ogenj po vseh bojiščih.

Ma se je vezal zdaj s Sovjeti, zdaj z Japonci, kakor mu je kazalo. Danes je bil sovražnik tistega, s katerim je še včeraj sklepal zvezo. S takim vedenjem in s to politiko si je Ma pridobil tak ugled, kakršnega bi mu ne bila dolga

zvestoba ideji, stranki ali načelu nikdar pri-nesla.

Ko so leta 1931 Japonci, lastniki železnice, ki reže Mandžurijo, posiljali inženjerje in delavce popravljat most na reki Noni, so jih Majave čete vse pobile. Ko so v Tokiu izvedeli to novico so poslali polk pehote za varstvo delavcev. General Ma jih je sprejel nadvse vljudno. Zagotavljal jih je o svojih mirnih namelih in čustvih in o svojih simpatijah za Japonce.

Komaj pa je japonska vojska postavila svoj taborišče, jo je že uničil nenadni in siloviti napad kitajskega generala. Že pri prvih streljih je Ma poslal Čangu brzojavko in mu naznanil odločilno zmago nad Japonci ter obljubil v kratkem novo ofenzivo.

Japonska je zdaj na bregove Nonija poslala celo armado, ki je prisilila Maja, da se je umaknil. Toda Japonci niso znali te zmage izkoristiti. Kitajske čete so se zatekle na Vzhod, kjer je železnica v ruskih rokah. Če bi jih Japonci zasledovali, bi tvegali spopad s Sovjeti.

Toda to ni japonske vlade prav nič oviralo, da ne bi nekaj mesecev pozneje generala Maja imenovala za vojnega ministra nove Mandžurske države. Ta poplava časti ni starega roparja prav nič navdušila. Vedel je, da Japonci s tem kontrolirajo njegovo vojsko, da nima več province, da bi po svoji volji nalaгал davke. Njegova nova plača je bila daleč pod dohodki, ki jih je imel svoje čase.

Naročajte Slovenski dom!

Ob koncu konference v Mukdenu, kjer je sedel med devetimi velikimi oblastniki, ki so imeli nalogo ustanoviti novo mandžursko državo in podpisati proglas, ki uradno ustanavlja neodvisno mandžursko državo, pa Ma nenadno izjavi, da ne zna pisati. Ali je stari lisjak govoril resnico? Ali pa je bila to samo pretveza, da ni podpisal listine, ki je vzela njegovi domovini najbogatejšo pokrajino.

Na vsak način je nekaj tednov pozneje poslušal povelje iz Pekinga in se je uprl Japoncem. Preden je s svojimi četami dosegel Hejho, pravo naravno utrdbo, se je polastil blagajne nove države. Tako opremljen je pričakoval primerne prilike.

Položaj Japoncev je zdaj zelo kočljiv. Če nočejo, da nova država, ki so jo komaj pomirili, spet pade v nered in brezvladje, se morajo za vsako ceno rešiti Maja.

Ma prav dobro ve, da bo boj, ki ga začne, zadnji. Če bi bil tistega kova kakor vsi ostali kitajski generali, bi se bil z Japonci pomiril in iz svojega položaja koval dobiček in čast.

(Nadaljevanje.)

Čez nekaj dni boste brali:

Beg čez Azi'o

Spomin slovenskega uetnika J. Jurce